

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem sementišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem tignu po 6 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Cesarja naj nam Bog živi!

Veselje čuje se povsod,
Obhaja se slovesni god,
Črez hribe, dole se glasi:
Cesarja naj nam Bog živi.

Sinovi zvesti tudi mi
Za vselej bomo Avstriji.
Zanašaj se na nas vladar,
Življenje, kri Ti damo v dar!

Stotine let minulo je,
Slovenec ud je Avstrije,
Viharjev se nikol' ni bal,
Cesarju zvest je zmir ostal.

Razlegaj radost se povsod!
Praznujmo zdaj veseli god!
Črez hribe, dole naj doni:
Cesarja naj nam Bog živi.

2. JULIJ
1283.

2. JULIJ
1883.

FranciškV IožefV

VDanost presično prišega Danes
VEdno zVest SloVeneC.

Šeststoletnica Habsburška.

Dne 2. julija preminulo je 600 let, odkar so pokrajine slovenske, zlasti Štajerska, pod vladarji iz preuzvišene hiše Habsburške. Veliko veselega pa tudi žalostnega se je v tem dolgem času pri nas dogodilo. Poprek pa se smemo med srečne šteti, to pa iz mnogih uzrokov.

Vladarjem Habsburškim posrečilo se je okolo vojvodstev štajerskega, kranjskega in avstrijskega nabrati še mnogo drugih, deloma večjih dežel in vse zediniti v veliko in mogočno cesarstvo. Vsled tega postalo je Štajersko nekako sredina vsem, daleč proč od nevarnih mej državnih. Zato pa je Štajerska najmanje trpela po vojnah. Od l. 1683 do l. 1797 tedaj celih 114 let naša dežela ni videla sovražnika, čeravno smo imeli mnogo bojev.

Druge dežele so veliko trpele, ker so po raznih verstvih razdevane. Pri nas so skoraj sami katoličani. To se imamo zahvaliti vojvodom štajerskim iz Habsburške rodovine, ki niso trpeli rogoviljenja lutrovske pridigarjev. Habsburški vladarji odlikovali so se vselej po svoji veliki pobožnosti in udanosti do sv. katoliške Cerkve. Katoliški duhovniki našli so vselej pri tej preuzvišeni rodbini čisljanja, zaslonbe in podpore.

V teku 600 let predrugačilo se je veliko v vsakem oziru. Vselej pa so Habsburški vladarji modro ravnali tako tako, da se je vsaka dobra prememba vršila mogoče mirno, pravično.

Vse to je krepilo zaupanje, netilo ljubezen do vladajoče rodbine in umogotilo, da ni na svetu cesarske rodbine, ki bi toliko udanosti uživala pri svojih ljudstvih, kakor preuzvišena rodbina Habsburška. Zato pa tudi v zgodovini dolgih 600 let nikder ne beremo o kakšnem obnem puntanju, ki bi merilo na odstavljenje, zatrenje, prirojenih vladarjev. Še l. 1848 so le Magjari in nekateri velikonemški kričači se spuntali, Štajerci, Kranjci itd. smo zvesti ostali, cesarja branili in obranili, to pa uže pod vladarstvom sedanjega blagodušnega cesarja Franca Jožefa I.

Naš sedanji preljubljeni cesar je kmalu 53 let star. Vladari pa uže 35 let. Prevzel je vladarstvo sredi revolucije in nevarne vojne na Ogerskem pa Italijanskem l. 1848. Imel je potem boj s Francozi, Italijani, Prajzi in Turki. Moral je trpeti znotranje prepire med posameznimi strankami, deželami in narodi.

Toda vse je modro znal tako vravnati, da se Avstrija vidno krepí in miri na podlagi vsestranske pravičnosti.

Slovenci pa še posebič imamo uzrokov do največje hvaležnosti, neomahljive zvestobe in udanosti.

Pred 600 leti bili smo Slovenci sami podložniki, rabotarji, tlakarji, hlapci in sužnji nemškemu grajščaku. Sedaj smo svobodni, Nemcem, Magjarom in Italijanom enakopravni državljani. Pod drugimi vladarji nemškimi bili bi uničeni; pod Habsburžani smo se obranili, napredovali in ojačili. Sicer nas še na Štajerskem zavidljiva in strastna nemško-liberalna svojat v zvezi z narodnimi Judeži zadržuje, kder le more.

Najraje bi nam slovenske jezike izpipala, povsod za dveri postavila, pot do vladarja postavila in zaprla. Tu pa tam se ji to posreči, a povsod ne.

Celo drugače pa bode na Kranjskem. Tukaj so Slovenci vendar enkrat sami gospodje na domačih tleh. Otresili so jarem nemčurjski. Oni imajo sedaj svojo slovensko glavno mesto, belo Ljubljano, svoj slovenski deželni zbor in slovenski odbor, svojega slovenskega deželnega glavarja in namestnika. Vse je tam slovensko: kmet, tržan in meščan. Prvokrat tedaj pozdravi avstrijskega cesarja popolnem slovenska dežela, očiščena tujih peg in marog.

Slovenija krasna in veličastna pozdravi na Kranjskem ob konci 600letne dobe v snažnej domačej obleki, v sladkeji slovenske besedi, svojega vladarja in cesarja Franca Jožefa I. Preblagi vladar bode zavzet gledal veselje in užival hvaležnost k novemu narodnemu življenju probujene slovenske dežele.

Štajerski Slovenci nismo tako srečni. Cesarjevo potovanje nima sicer javno izrečenega namena političnega pa bode imelo političnih nasledkov. To vedó naši sovražniki in zato skušajo še dalje svet slepiti: češ spodnji Štajer je uže ponemčen, Slovenci uže sami sebe zaničujejo, v narodni grob lezejo, Nemcem in nemčurjem ni treba več, kakor se par motek prsti na nje vrči, da ne ustanejo. To hočejo naši sovražniki svetu še dalje kazati, da bi se Slovencev nihče več ne usmilil. Zato nas odrivajo povsod od cesarja, nam branijo narodne zastave, narodne pozdrave, slovenske nagovore!

Ne tako, dragi rojaki slovenski. Ne udajmo se! Velikoveč vzdramimo se! Hitimo od vseh strani v obližje premilostnemu cesarju Francu Jožefu! Pozdravljajmo ga povsod po stari pošteni slovenski šegi! Kažimo javno svojo udanost, svojo hvaležnost. Naša 600letna zvestoba vladarjem iz Habsburškega roda prodre tudi enkrat, da bode priznana in spoštovana! Sramota, kdor zataji, svoj rod v tako važnih prilikah. Slava mu, ki se zanj potegne! Bog nam ohrani, Bog živi našega cesarja Franca Jožefa!

Gospodarske stvari.

Razstava konjska v Radgoni.

Štajerski konjerejci, zvečinoma Slovenci, imeli so uže dvakrat čast svoje konje samemu svitlemu cesarju na ogled postaviti; prvič l. 1870 v Gradci, l. 1873 na Dunaji. Sedaj dobijo tretjokrat takšno priliko, to pa v Radgoni.

Konjerejsko društvo štajersko vzelo je vse v svoje roke in priredi konjsko razstavo ob priliki cesarjevega prihoda dne 9. julija predpoludnem. Razstava se začne ob 6. uri zgodaj. Ob tem času moraje vsi konji v Radgoni biti. Namenjenih in uže naglašanih ter ga razstavo vsprejetih je 15 državnih žrebcev in 3 privatni, 44 kobil in žrebet iz Radgonskega in 84 iz Ljutomerskega konjerejskega okoliša.

Nastavljena so častna darila, srebrne in bronaste svetinje, častne diplome in darila v denarjih. Za častna darila odločilo je konjerejsko društvo štajersko srebrn kozarec, mestni zastop Radgonski 5 zlatov v krasnem ovitku, 5 zlatov brez ovitka, in jednako tudi župan Deller 5 zlatov z ovitkom in 5 zlatov brez ovitka. Darila v denarjih najprvleje za Radgonski ali II. konjerejski okoliš so a) za licencirane žrebce 15 fl. (okrajni zastop Cmereški daroval) in 10 fl. b) za 3-4letne kobile za 4—5 letne breje kobile, in kobile z žrebeti 40, 25, 20, 20, 15, 10, 10 fl. c) z 1—2letne žrebice 20, 15, 15, 10, 10, 10 fl.

Za Ljutomerski ali III. konjerejski okoliš, kateremu pripadajo tudi Žetinci, Dedonjci, Radgona, Farovce, Gorca, Celtinje a) za 3-4letne kobile, za 4—5letne breje kobile in za kobile z žrebeti 40, 25, 20, 20, 20, 20, 15, 15, 15, 15, 10, 10, 10, 10, 10 fl. b) za 1—2letne žrebice 20, 15, 15, 15, 10, 10, 10, 10, 10, 10, 10 gld. Vкуп tedaj se na razstavi razdeli 650 fl.

Pridnim konjskim hlapcem pripoznajo 4 darila, vsako po 5 fl. v srebru. Želimo srečnega vspaha!

Premiranje bikov v Slov. Bistrici vršilo se je 6. junija. I. državno darilo dobil je Fr. Eker v Studenicah za 2 leti starega bika Muricodolskega, II. deželno darilo Jož. Jager v Stanovskem za 2½ letnega bika Muricodolskega, III. deželno darilo Lovro Sovič v gornjej Bistrici za 2letnega bika Muricodolskega, IV. Peter Dreo v Leskovci za 3letnega bika Muricodolskega, V. Števo Jagodic v Peklu za 2letnega in VI. Jurij Jernovšek v Pretreži za 1½ letnega bika Muricodolskega. Licencirane bike imajo še: Jan. Pivec na Breznici, Jurij Pernad v Črešnovcah, Franc Brumec v Leskovci, Jož. Pliberšek v Tinjah, Ant. Pušnik v Pretreži, Pongrac Fink v Žabji vasi, Robert Tomažič v gornji Loznici, Števo Sorko v Šentovci, Andrej

Ačko v Črešnovcah, Martin Brumec na Breznici, Jož. Pernad v Leskovci. Med te posestnike se je razdelilo 100 fl. iz okrajne blagajnice, vsakemu po 5 fl. v srebru.

Za Mariborski okraj vršilo se je ovo delo 8. in 9. junija. Državno darilo dobil je Dominik Wagner pri št. Ilji za 2letnega bika Marijahoferskega. Deželna darila pa ti možje: 1. Miha Mohorko v Orehovi vesi (Mariahofer), 2. Jahringhof (Muricodolsko pleme) 3. Graf Nugent, Rogoza (Möllthalsko) 4. Grajščina Slivniška, 5. Miha Jamnik v Lembahu, 6. Aloiz Pec v št. Ilji, 7. Faalska grajščina, 8. Jožef Bauman pri sv. Marjeti, 9. Razerhof, 10. Windenavska grajščina, 11. Gregor Perko, v Digošah, 12. Gregor Sparovec v Rušah, 13. Jožef Scherbaum v Mariboru, 14. Miha Sorko v Kaniži, 15. Jož. Sernko v Frauheimu, 16. Jožef Walcher v Selnici, 17. Dr. Hirschhofer v Rožpahu. Licencirane bike imajo: dr. Draš v Ranzenbergu, Ant. Novak v Bohovi, Franc Pfandl v Radvanji, Franc Ledinek v Kumnu, J. Kramer v Frauheimu, Andrej Simič v Solčavi, Fr. Robič v Lembachu, dr. Reiser v Pekrah, Jurij Kosar v Radvanji, Franc Lovrenčič v gornjem Dupleku, Jož. Krajnc pri sv. Martinu, Janez Kek v Pobrežah, Jurij Majo v Rančah, Števo Grif pri sv. Marjeti, Anton Frangež v Račah, Jurij Habijanič pri sv. Marjeti, Miha Kozjak v Krecenbahu, Števo Dobaj pri sv. Križi, Jož. Krebs v Cerbergu in Simon Fluher v Svičini. (Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Ptujca. (K volitvam v okrajni zastop.) V zadnjem dopisi od tu smo opisali tiste nemške oziroma nemčurske možje, kateri so izvoljeni od naših meščanov, se vé da nemčurskih, delati priprave za volitev v okrajni zastop. Kakor čujemo, so ti ljudje svoje delovanje uže pričeli, kar naj bi bilo tudi nam v spodbujajo. Razven uže navedenih mož, pa imajo naši „nemški purgarji“ še družega pomagacha na svojej strani in to je v Celji izhajajoči na nas Slovence in kmete vedno hujskajoči listič zoveč se „Deutsche Wacht“. Toti listič ima v svojej zadnjaj številki 51 dopis iz Ptujca. kateri nas Slovence in tiste kmete, kateri ne trobijo v njihov rog, po svojej navadi prav grdo psuje O kmetu misli, da ne sme kaj druga biti, kakor hlapec ošabne mu nemčurskemu meščanu. V onem dopisi se trdi, da je morala nemška ali bolje nemčurska manjšina okrajnega zastopa izprazniti kelh največje bridkosti ter da bila ona vedno tlačena. Slovenska večina je hotela našemu mestu vse pravice odvzeti ter ponižati to mesto v najslabšo ves. Naši „učeni“ (?) purgarji „moral“ so vbogati km ečko kleri-

kalno večino. Opominja pa dalje naše meščane, da naj ne bodo zaspani, da naj bodo složni, ker v okrajnem zastopu ptujskem mora meščan-nemčur vladati in zapovedovati našemu kmetu. Tudi laže dopisun, da so v vseh okrajnih zastopih na Spodnjem Štajerskem nemčurji v večini, pozabi pa, da imajo Slovenci v Ljutomeru, Ormoži, v Šmariji, Šoštanji, Slov. Gradci, Gornjem gradu, na Vranskem uže več let večino in da so jo pretečeno leto tudi v Radgoni dobili. Slednjič še mož-piskač svojim vrtnim zažuga, da naj se olikano meščanstvo ne da več dalje od kmečkih zastopnikov in duhovnov po tem grdem načinu strahovati dati. Tako nemčurski dopisun. Mi temu le pristavimo, da je bilo mesto Ptuj prav dobro zastopano, kajti mesto pošilja 18 zastopnikov v okrajni zastop, na celi ptujski okraj jih pride pa samo 22 in da se je slovenska večina še prelepo obnašala proti tem zagrizenim ljudem, če pomislimo, da se je pri sejah več v nemškem kakor slovenskem jeziku razgovarjalo. Nam se ne ježi koža, če se nemški govori ali kakor vselej našim nemčurjem lamp zaboli, če toti jezik čujejo. — Tudi ni res, da so se hotele mestu Ptuj kake pravice odvzeti, česar okrajni zastop tudi storiti ne more. Ali jezilo je te može, ko so videli, da naši zastopniki nimajo le koristi mesta, ampak celega okraja pred očmi. Tudi nam je predobro znano, da zaničujejo ti ljudje v prvi vrsti mešnike in potem kmete. Vsaj vemo zakaj. Zato se tem bolje čudimo, da je še vedno par kmetov, ki te ljudi poslušajo. Bere se v sv. pismu: po delih jih bode te spoznali. Ali ti slovenski kmet, še ne poznaš dela teh ljudi? Ali še vedno ne veš, kdo je na tvoje strani? Spoznajte jih po delih in potem se gotovo od njih obrnete proč!

Slovenec.

Od sv. Jurija pod Tabrom. (Letina — toča — volitev.) K nam prihaja 15—20 izstisov Slov. Gospodarja. Naj toraj sledeče objavi! Letina pri nas je koj dobra; sadja je srednje dosti, razun črešenj in orehov ga letos ne bode toliko, kakor lani. Na poljih vse lepo kaže, da je veselje gledati, le tu pa tam je klas že rumeno-zrel — vsled rje, ki je letos posebno obilna. — Tudi v vinogradih lepo kaže, grozdja — kakor pravijo — sicer ni prav veliko, a to je krepko in polno. — Do sred preteklega tedna je bila pri nas — kakor tudi drugod — precej občutljiva suša, da je že vse jamralo — razpokana zemlja in ljudje in vsak je hotel biti prvi deževno-vremenski prorok in pridno suhe oblačke na višnjastem obzorji pretuhtoval. V petek — 15. t. m. popoldne po 5. uri se zopet zberejo, kakor so se že poprej večkrat pokazovali, deževnim podobni oblaki na južnej strani naše in kmalu se začenja pogosto grmenje v oblakih. Ljudje na poljih se

komaj zavejo, ko se naenkrat vlije ploha in vmes naletava, kakor lešniki — in tudi debeleja voglata toča, ki pa ni dolgo padala in v naše doline ne dosti škodovala; a po reških hribih, Št. Pavlu — St. Lorenci, Grižah, Žalci itd. je — kakor se sliši, občutljivo klestila, posebno po drevji in žitah, tako, da na nekaterih krajih je žito kar za kositi — ne za žeti. Tudi zadnje dneve so se ponavljale plohe in proso, turšica ali koruza, vrtil itd. je dosti namočeno, tako, da ljudje zavoljo mnoge dela — košnje itd. zopet jasnega neba želé. Pri nas se, kakor tudi po sosednih krajih Savinjske doline prav pridno hmelj obdeluje in prav lepo kaže; skoro vsak večji posestnik ima svoja hmeljišča in gozdi so vsled tega pri mladem vitkem drevju mnogo trpeli. Da bi le veliko „okroglega“ prinesel skrbnim hmeljarjem. — Pri nas smo imeli 31. dne p. m. občinske volitve in izvoljenih je bilo 18 odbornikov, skoro samih pridnih in zavednih domačinov, ki so potem iz svoje srede dne 17. t. m. v nedeljo izvolili jednoglasno za župana občé spoštovanega, znanega i vrlega narodnjaka, posestnika in trgovca g. Valt. Južna. Upamo in tudi smemo upati, da bode novi izvoljenec v blagor in prid občine svoje uplivne moči daroval, akoravno njegovo začetno stanje ne bode tako ugodno, kakor prednika, ker je občina zadnje čase vsled raznih popravil in z zidanjem nove šole itd. denarno veliko žrtovala. Želimo torej novemu g. županu i njegovemu starešinstvu: „Mnoga leta, veliko sreče in — vspeha!“ —

— 1 —

Iz Virštajna. (Letina — volitve.) Kar zadeva letino še hvala Bogu vse lepo kaže. Mnogi stari posestniki si zopet letos obetajo „vierundreisigaria“ pridelati, ali bo težko, ker so že sedaj noči tako mrzle; toda Bog ga daj. Črešenj je bilo srednje, ter niso bile posebno dobre. pravijo tudi, da to pomeni na grozdje. Češpelj in grušek bode malo, orehi in jabelka so močno polne. Podnebje in lega sadunosnemu drevju sta tukaj posebno ugodna, le škoda, da se posestniki še vse premalo brigajo za njega. Bilo bi priporočati, naj bi se kje tukaj blizu ustanovila kaka podružnica novega cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva ali da bi vsaj vsaki posestnik ud imenovanega društva bil. Tako bi si lahko več žlahtnega sadja oskrbeli. V 25 št. od 21. junija objavlja „Slov. Gospodar“, kako čudno gospodarji okrajni zastop Kozjanski. Temu se ni čuditi. Dokler bodo prijatelji Celjskega lisjaka gospodarili, si tudi ne upamo boljše prihodnosti. Na čigar stroške je predsednik okrajnega zastopa, ob priliki obč. seje že pretečeno leto trosil lisjaka po Virštajnu? Dobro bi bilo, da bi si premislili davkoplačilci tudi ob času volitev v okrajni zastop. Ker se tudi volitve za župana bližajo, toraj

možje — bodite modri, ter volite si moža značajnega, ki bode vedel sam gospodariti, ne le za se, ampak tudi za blagor občine!

Iz Gutštajna. (Šulferajn.) Zna po vest od orjaka, kateri je z vso svojo močjo mahnil z mečem misleč imeti pred seboj velikana, a je zagledal ponižni — mlin, prišla mi je na misel, ko so se začeli naši nemčurski glavači bati za Nemce, katerih je tukaj in v Prevaljih v primeri k Slovencem bomo malo. Sedaj, ko povsodi vedno močnejše na dan stopa grozna (za naše zoprnike) pošast narodne zavednosti, ko celo vlada če izvesti ravnopravnost itd., sedaj, rekli so nemčurski prvaki, moramo za nemštvo nekaj storiti. In res, zbobnali so pred par meseci nemški šulferajn. A kako so nabirali družnike? Pri premogokopu v Lješah službojoči jamski nadzorniki so z malo izjemo sami Slovenci; in ti so bili tako rekoč prisiljeni, nemškemu šulferajnu pristopiti (samo dva se nista vpisala.) Tedaj nova žrtva plačevati za svoje zatiranje! Pomilujemo veliko milijonov broječi nemški narod, ako se mora za njega obstanek res tako postopati!? Izrečemo pa tudi zaslužen grajo možu, kateri je posestnik lepe kmetije, samostojen, od nikogar odvisen, in katerega smo imeli do sedaj za narodnjaka, da se vendar dal zvabiti na limanice in je temu društvu pristopil. Ta mož je kmet Tone Papež. Kaj ste storili? Zatajili ste svojo narodnost, izdali mili materni jezik, prodali svoje otroke kot sužnje ljutemu našemu sovragu. Ali lahko, in skoraj gotovo, Vam namere tega društva niso pri pravej luči znane, da Vam so spis ali volka v ovčji obleki kazali in Vas tako prevarili. Ako je temu taka, tedaj precej pismeno naznanite izstop iz društva, katero so škof v Linci hudo grajali, in „Slov. Gosp.“ bode, ako mu to na znanje pride, pripravljen Vas javno opravičiti in Vaše ime iz črnih bukev izbrisati. O prežalostnem stanju našega šolstva poročam prihodnjič, danes le g. učitelju Henkerju, kateri je v Gutštajnu z g. Böhmom ustanovil nov šulferajn, odkritosrčno svetujem, naj mesto rovanja proti Slovencem, med katerimi in od katerih deloma tudi živi, raji svoje učiteljske dolžnosti zvesto spolnuje.

Od Slov. Bistrice. (Prihod svitlega cesarja.) Ljubi Slovenci! bliža se dan 10. jul. ko bodo svitli cesar tudi obiskali Slov. Bistrico. Kaj lepo in praznično se oblači in snaži naše mestece. Prav tako! Bolje dobrotljivega vladarja nima svet! Tako je že večkrat poročal „Slov. Gospodar“. Resnično je. Ko je l. 1881. toča tukaj strašno potolkla, zlasti vinske gorice, darovali so nam cesar na prošnjo našega vrlega državnega poslanca barona Gödela (kojega pa je na to opozoril naš blagi deželni poslanec g. dr. Radač) veliki znesek 8000 gold. Mnogokrat pa so tudi v pozidanje kake cerkve

šole itd. kaj darovali. Kdor kaj časnikov prebira, tisti uže ve, da so oni dobrotljivi in usmiljeni oča. Slov. Bistričani še nismo bili tako srečni, da bi nas cesar obiskali. Slovenci se srčno veselimo tega dneva in takrat gremo vsi skupaj pred ljubljene našega vladarja, da ga hvaležni in udani pozdravimo: „živijo — naš svitli cesar Franc Jožef“. — Vsak dober kristijan se Njih veseli videti in pozdraviti kot najboljšega, krščanskega vladarja. Oni bodo v Mariboru stanovali v škofovski palači, oni spoštujejo Kristusovo cerkev in njene namestnike. Oni pa tudi ljubijo vse narode, Slovence kakor Nemce, in nam želijo in vošijo ravno take pravice, kakor Nemcem. Hočemo Njim torej ljubezen in vdanost skazati, ter dne 10. julija vsi enoglasno in krepko pozdravljati: živijo — naš svitli cesar Franc Jožef I.

Narodnjak.

Iz Celja. (Deputacija kmečkih občin.) Shod županov in obč. svetovalec dne 20. maja je izvolil deputacijo kmečkih občin, sodnijskih okrajev: Celje, Laško, Šmarje, Konjice, Slovenjgradec, Šoštanj, Gornjigrad in Vransko, obstoječe iz 18 členov namreč: Bračič Miha, Smodej Janez, Vizjak Miha, Lipovšek Franc, Borina Miha, Guček Franc, Podgoršek Franc, Oevirk Jakob, Gradišnik Jernej, Rudolf Janez, Vivod Janez, Skubic Franc, Vošnjak Janez, Lipold Jože, Spende Jakob, Prislan Franc. Sorn Gaspar in Bart Janez. Slavnostni odbor v Celji je dobil pismeni odlok: Njegovo Veličanstvo presvitli cesar bojo to deputacijo v dne 11. t. m. v Celji sprejeli. Povabijo se toraj zgoraj imenovani člani deputacije, da pridejo omenjeni dan v čitalnico v Celji točno ob 9. uri zjutraj, kjer bodo dobili vstopne liste in se skupno podali na kolodvor.

Iz Maribora. (Cesar-svečanost-Weitlof-okr. zastop. Ferlinč.) Mesto se močno pripravljalo za dostojni sprejem cesarja. V torek ob 1/2 6 uri zjutraj obišče cesar vojaštvo na vadišči pri Vindenavi. — Šestoletnico Habsburško so tukaj slovesno obhajali tudi gimnazijci, to pa v dvorani starega grada. Nemške dijake je začelo grizti, ko je slovenski govor se zglašil ter so jo skoz dveri potegnili, pa ravnatelj jih je zavrnil nazaj. Mladina je zapeljana. V novinah se tudi lahko bere, kako razsajajo dunajski profesorji in dijaki. — V čitalnici se je zbralo k 600letnici okoli 40 udov ter je č. g. dr. Mlakar izvrstno govoril slavnostni govor. — Dne 30. junija zvečer prišel je v Maribor dunajski advokat Weitlof, predsednik nemškemu „šulferajnu“ ogledovat kakšen šolski nadzornik šulferajnskih šol. Bil je tudi v Pekrah in Razvanji, spremljan od Hammer-Ambossa Schmidererja. Sploh pa sta obadva Schmidererja zadnji čas postala strastna rogovileža zoper Slovence ter stopata na mesto zdelanih

Seidla in Brandsteterja. V kasini so se imenovani večer sešli glavači dr. Duhač, obadva Schmidererja, profesor Günther, profesor Nagele, profesor Knobloch, dr. Mally, stari Löschnigg itd. ter so kar goreli za Weitlofa, to tem leži, ker so skrbno pili, to pa celo noč, do nedelje jutra. — Okrajni zastop je uže pokazal svojo prijaznost Slovincem s tem, da je prošnjo št. Iljske srenje za cesto, in sv. Marjetske za most vrgel pod klop, Razvanjčani smejo 2000 fl. v najem vzeti za šulferajnsko šolo in sv. Jurjevčani vrednostne papirje 1600 fl. prodati. — Umrli je 89letni mnogim znani bukovezar stari Ferline!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Štajerska dežela ima sedaj svojega poglavarja v glavnem mestu v Gradci. Dne 2. julija bil je ves deželni zbor od cesarja sprejet. Ljudstvo je navdušeno za Franca Jožefa. Tem grje ravnaivo mnogi graški „purgarji“, ki razobešajo žaljive nemške črno-rudeče-žolte zastave. Vsi listi graški so izišli v lepšej, okinčanej obliki, samo liberalna „Tagespost“ se kuja in je izhajala na navadnih cunjah. Sicer pa se svečanosti vršijo v najlepšem redu. — Čehi so zmagali v Pragi popolnem in Nemcem ondi vzeli zadnja dva poslanca. Sedaj je zlata Praga le po českih poslancih zastopana. — Iz Gorice poročajo veselo novico, da so Slovenci tudi v velikem posestvu sijajno zmagali. Izvoljeni so bili Kocijančič, Povše, Ivančič. — Na Kranjskem sta v deželni šolski svet izvoljena dr. Vošnjak in Murhnik; nemškutariji je tam glava zdrobljena. — Koroški liberalci pravijo, da bo jim treba iz državnega zbora izstopiti; nihče jih ne naganja; če pa so za manjino tam preošabni pa naj gredó. — Hrvatoma je umrl blag narodnjak dr. Makanec, ki je deloval za spravo s Srbi. Zguba za Hrvate je velika. — Ogrski poslanec Istoči črti Jude, ker ti magjarski narod na nič spravljajo. Nedavno je zaradi sovražjenja Judov tožen bil pa porotniki so ga nekrivega proglasili. — V Bosnijo začeli so se Nemci iz Prajzovskega seliti. Nekaj jih je uže tje došlo. V Hercegovini delajo naši vojaki marljivo novih trdnjav. — V Trst pribežalo je uže veliko ljudij iz Egipta, kder je kolera začela razsajati.

Vnanje države. Sosedni nam Romuni utegnejo nam nevarni biti kedaj na jugo-izhodu, kakor so Italijani na jugo-zapadu. Strežejo Avstriji vzeti Bukovino, Sedmograško in kos Banata, ker ondi tudi Romuni stanujejo, katere pa nespametni Magjari tlačijo. Romuni utrjujejo meje proti nam, kupujejo konj na Ruskem in se orožajo, kakor da bi res vojska uže pred pragom stala! — Ruski car namerava

sedež ruskej vladi prestaviti v Moskvo. Za njega pripravljajo in popravljajo grad Kremel. — Socijalisti na Nemškem (ljudi, ki hočejo vse prenarediti ubogim v pomoč s tem, da bogate oropajo) se množijo vkljub najostrejšim postavam. Eden njihovih voditeljev, Beble po imenu, bil je celo za državnega poslanca izvoljen, to pa ne v kakem kotiči, ampak v Hamburgu največjem trgovinskem mestu cele Nemčije. Bismarka in liberalce je to kar osupnilo. V Aahenu je pogorel rotevž, ki je imel še eden stolp od Karola velikega. — Francozi se s Kitajci zavoljo Tonkinga niso porazumeli in bati se je vojske, francoske ladije odvažajo hitro vojakov in streliva v Tonking. Angležem to ni po volji, ker bode vojska močno motila njihovo kupčijo. — V Egiptu prikazala se je kolera ter je uže veliko ljudij pobrala, največ v mestu Damiette, kder je baje blizo 200 oseb umrlo. Tudi v Aleksandrijo se je zatepla. Kdor more, ta beži v Evropo; v Trst jih je pribežalo blizo 100 v Benetke pa uže čez 300.

Za poduk in kratek čas.

Cesarjevo potovanje.

I. Pred 600 leti še ni bilo avstrijskega cesarstva pač pa je obstajalo česko in ogersko s hrvatskim kraljestvom, dalje štajersko, kranjsko in koroško vojvodstvo zraven avstrijskega. Vse nadkrilovalo pa je sosedno veliko nemško-rimsko cesarstvo. Českim deželam zapovedoval je hrabri domači kralj Premisl Otakar, iz staroslavne česke rodovine nekedanjega kmeta Premisla.

Na Ogorskem in Hrvatskem gospodaril je kralj Bela IV. Na Štajerskem in Avstrijskem pa niso imeli več svojega vladarja; kajti Friderik poslednji iz slavne Babenberške rodbine, iz katere je tudi bil sv. Leopold, je bil ubit v vojski pa ni zapustil možkega zaroda.

Tedanji nemško-rimski cesar Friderik II. je pa bil uže postaran in se ni več veliko brigal za ove reči. Vsled tega se je zgodilo, da je česki kralj Otakar kot mož Margarete sestre zadnjega Babenberžana postal vojvod avstrijski pa tudi štajerski potem, ko je ogerskega kralja potolkel, ki je nekaj časa našo deželo pograbil.

Toda med tem umerje nemško-rimski cesar in v naslednika je izvoljen grof Rudolf Habsburški, star 55 let. Kot rimsko-nemški cesar je zahteval, naj se mu kralj Otakar pokori in prizna, da je odvisen od nemškega cesarstva. Otakar tega po vsem storiti ni hotel. Nastane vojska. L. 1278 na dan sv. Jarneja pride unkraj Dunaja blizu Dürnkruta do odločilne bitke. Otakar je od Milote Zdeničkega sramotno in izdajalno zapuščen bil in prema-

gan. Užaljen se zakadi med sovražnika, išče in najde častno smrt. Iz sedemnajstih ran mu izteče kri in umerje na bojišči; kmalu oropan vseh oblačil, da nag na zemlji leži.

Zmagonosni cesar Rudolf sklene z vdovo češkega kralja mir, osvoji si vojvodstvo avstrijsko, štajersko, kranjsko in koroško. Tri leta mudi se potem cesar Rudolf na Dunaji in Štajerskem in zapusti tukaj svojega sina Albrehta kot namestnika.

Prišedši v Augsburg zbere nemške kneze in vpričo njih podeli Avstrijsko, Štajersko in Kranjsko svojim sinoma Albrehtu in Rudolfu dne 27. decembra 1282.

Toda štajerski velikaši niso bili s tem zadovoljni in so prosili, naj se le jednemu sinu dežele izročijo. Cesarju bilo je to prav in je vsled tega Albreht sam postal novi vojvoda avstrijski, štajerski in kranjski z odlokom cesarja Rudolfa od 1. junija 1283, ki je takrat bival v švicarskem mestu Rheinfelden. Štajerski velikaši podajo se potem k svojemu novemu poglavarju Albrehtu Habsburškemu ter mu dne 2. julija 1283. prisegnejo svojo zvestobo.

Od tiste dobe je Štajerska zmiraj zvesta ostala vladarjem iz Habsburške hiše, ki so sčasom osnovali veliko avstrijsko-ogersko cesarstvo. Minulo je od tiste dobe 600 let. No, in tega se ravno letos spominjamo v tako imenovanih 600letnicah Habsburških.

Kar pa ovi spomin posebno odlikuje, to je navzočnost samega sytlega cesarja in Jegovo sedanje potovanje po Štajerskem in Kranjskem.

Dne 1. julija zapustil je grad Schönbrunn pri Dunaji in se peljal na Štajersko. Železnica ga pripelja najprvle na Semmering.

To je na nemški jezik zaviti Smerečnik, ime visokej gori na štajersko-avstrijskej meji. Obraščena je še sedaj s smerekami in zato jej zelo pristaja ime Smerečnik ali Semmering.

Železnica potegnena je kaj umetno in drzno po silnem gorovju. Hlapon sopiha skoz mnogo predorov ali tunelov.

V Mürzzuschlagu pričakoval je cesarja namestnik baron Kübek, trd nemec, ki ne zna nič slovenski, v Brucku pa deželni glavar, stari Mauricij, Blagotinšek plem. Kaiserfeld, Slovenec, ki pa se je ponemčil.

Od Semmeringa peljal se je cesar v Bruck in dalje v Gratwein. Tukaj je zapustivši železniški vlak odšel obiskovat staroslavni samostan Runski (Rein), kder počivlje njegov prednik vojvoda Ernest železni, ki je pri Radgoni leta 1418 Turke slavno pobil. Od ondod je prišel cesar ob 4. uri popoldne v Gradec, glavno mesto štajersko.

Mesto so najprvle pozidali nemški, bavarski prišleci, naseljenci. Okolica bila je še vsa slovenska in Slovenci so zavoljo grada, okoli katerega je nova nemška naselbina bila

pozidana, imenovali Gradec. Slovenci so sčasoma preminoli, ime je pa mestu ostalo, samo da so Nemci si je spremenili v Grätz in Graz.

Mesto je sedaj veliko in šteje blizu 100.000 ljudij. Bilo je sijajno okinčano in cesar se je peljal skoz krasno opravljene ulice v grad. Zvečer bila je baklada in vse mesto razsvitljeno, po hribih v okolici gorelo je mnogo kresov.

V ponedeljek 2. julija bila je velika sv. meša v stolnej cerkvi in potem so svitli cesar sprejeli ves deželni odbor, med temi tudi slovenske poslane: Dominkuša, Radaja, Fluherja, Kukoveca, Šuca, Žolgarja, Hermana, Šnideršiča; dalje odbornike trgovske zbornice, med temi tudi g. Bindlehnerja v Mariboru. Cesar se je mudil v Gradci celi teden.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 27. Nemškutarska nemščina je tista, katero v nas vsakojaka protislovenska svojat pse. Tako pokvarjeni Slovenec ne zna prav ne slovenski pa ne nemški in piše slovenskemu župniku po krstni list tako: „Am den 17. Juni 1883. Herrn Ohwidigarr Farer in Trifall Ih ersuhe ffarer uht Pihteh om eihn taufzedhil Bal im geprauht fer dischule farun Ferdinand Leschnik. Geporon 6 Julli 1875. in triffal Pihte bos kost schik in mir Nahnohname Bereschunzolen Ahtres Anton Leschnik Pergmon peidonnovgesellschaft in Kaposstosch Altkolonij Leztepost Fiffkirhen in Ungarin Klikauf.“

Razne stvari.

(Lepo Habsburško svečanost) obhaja kat. podporno društvo celjsko 8. julija t. l. Ob 10. uri je v farnej cerkvi slovesna služba božja in pevski zbor njegov poje prekrasne komade, popoldne ob 4. uri bo koncert v dvorani pri belem volu z bogatim načrtom, namreč govorom, petjem in deklamacijami. Vstopnina znaša za ude 20 kr. za neude 40 kr. Odbor vabi k obilnej udeležitvi.

(V Konjicah) priredi kat. polit. društvo v nedeljo 8. julija ob treh popoldne zbor v proslavljenje 600letnega združenja Štajerske z rodovino Habsburško in odbor vabi k obilnej udeležbi.

(Mariborski okrajni glavar) je županom poslal nemško oznanilo o prihodu cesarja. Pričakovali smo tudi slovensko!

(Slovensko trobojnico) ljutomerski okrajni glavar ni prepovedal, ampak z nemškimi vred ukazal „hintanzuhalten“, t. j. zadržavati. Kaj pa če nemških vkljub temu nihče ne zadržuje?

(Iz Soštanja) nam piše g. Kern svečar objaviti, da on ni ud zloglasnega nemškega „šulferajna“ in se sploh z nobenim djanjem ni udeležil. Prav.

(Slovenski cesarja nagovoriti) je c. k. namestnik baron Kübek prepovedal načelniku okrajnega zastopa ptujskega in voditelju deputacije slovenskih kmetov. Proti temu ukazazu je šla pritožba mahoma k ministru Taaf-
feju. Slovenci se ne dajo splasiti.

(Mariborska slov. posojilnica) imela je do konca junija t. l. dohodkov 170.993 fl. 28 kr. izdatkov, 154.628 fl. 65 kr. prometa tedaj 325.621 fl. 93 kr.

(Nemci liberalci) so nekaj časa trobili: mi ne izobesimo puntarskih črno-rudeče-zlatih trobojnic, ob prihodu cesarjevem, če Slovenci porabijo samo cesarske, štajerske ali spodnje-avstrijske. Toda v Gradci uže niso bili možbeseda. Pri vходу cesarjevem je vse mrgolelo nemških trobojnic vsaka 60. je bila frankfurterca. Zdaj razvijajo tudi Slovenci svoje zastave in znani g. Živkov je svojej cesarskej navezal slovenskih trakov.

(Ptujška čitalnica) napravi 10. jul. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu veselico ob priliki cesarjevega prihoda. Pelo se bo: Slovenska dežela, Jadransko morje, Avstrija moja, Vojaška, Noč, Sovračanje, Spomin in up, Venec slov. pesnij, Zvezna. Slavnostni govor govori č. g. Božidar Rajč.

(Javno zahvalo) izreka Cezanjevska šola družbi sv. Mohorja in č. g. župniku Šrolu za 43 knjig, Vojniška šola slov. posojilnici v Celji za 50 knjižic „Habsburški rod“ in Malonedeljska šola g. dr. Gregoriču v Ptui za darovanih 23 fl.

(Habsburško svečanost) so 2. julija s šolsko mladino povsod na Štajerskem slovesno obhajali. Imamo več poročil prav lepih na pr. iz Doberne, iz Slivnice, od sv. Marjete pod Ptujem pa dnes nimamo prostora. Ponekod se je nedostojno obnašalo, n. pr. v Kamci pri Mariboru, kder so nemški učiteljišniki v sosedni krčmi od one, kder je mladež od južne železnice bila zbrana, krolili „Wacht am Rhein“. Zvečer je pa na bližnjem travniku bilo, kakor nekdanj na bregu Kozlovec. Celjski dr. Schurbi je štajerskej zastavi navesil nemških trobojnic, Kocijanova hiša imela je 2 in v celjskej gimnaziji vibrala je proti Savinji tudi „frankfurterca“ trobojna.

(Iz Rogaca) se nam piše, da gre duhovščina v korskih srajcah pred cesarja ljudstvo in šolarji zapojejo cesarsko pesem.

(Konzervativni list) Slovenec v Ljubljani postal je dnevnik.

Loterijne številke:

V Gradci 30. junija 1883: 58, 72, 24, 2, 57.
Na Dunaji „ „ 20, 59, 57, 84, 4.

Prihodnje srečanje: 14. julija 1883.

(Ptujsko učiteljsko društvo) bode 10. julija obhajalo Habsburško 600letnico s sv. mešo ob 9. uri v slovenskej farnej cerkvi in potem z zborovanjem v okoliškejši šoli.

(Brašlovski župan) g. Prislan je bil prisiljen tožiti Lukeža Šošterja. Ta je pri sodnji na Vranskem, izjavil: priznavam tukaj g. Prislanu, da je pošten mož in župan ter izrečem, da obžalujem, če sem kaj govoril, kar bi bilo poštenju Fr. Prislane škodovalo; dovoljujem tudi, da Fr. Prislan ta denašnje pojasnjevanje rabi, kakor mu ljubo! Na to je blagi župan od tožbe odstopil in razaljivcu odpustil. To je lepo.

1-3 Prodajalnica in krčma

pri sv. Bolfanku na Kogu ljutomerskih goricah, na medjimurski meji, poleg cerkve, ki vže od nekdanj obstoji, se na tri leta počenši s 1. novembrom letošnjega leta pod jako ugodnimi pogoji v najem daje.

Več o tem se poizvé pri poséstniku gosp. Blažu Stibreu v Pušencih, pošta Ormož (Friedau).

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnake, dalje vodotočne cevi, sesaljke in spravo za kletarstvo, angleške cevi iz kovanega železa, cevi iz koprnine in gumija,

kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemače železne za razue cevi, spravo za kopališča, izhljavnike, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu

naposled

blago iz lite kovnine in mednine

po obrazcih

priporoča po najnižjej ceni in s poroštvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja v

Ljubljani.

Podrobne cenilnike določilja brezplačno in franko.